

საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური
განათლების სამინისტრო

Министерство высшего и среднего специального
образования Грузинской ССР

თბილისის ი.ჭავჭავაძის სახელობის უმაღლესი სახელმწიფო
მეცნიერეობის ინსტიტუტი

Тбилисский государственный педагогический институт
иностранных языков им.и.Чавчавадзе

აქის ეროვნული უნივერსიტეტისა და უცხო
აქის სტუდენტების მიერ დაგროვებული

ПРОБЛЕМЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ЯЗЫКОВЫХ ЕДИНИЦ
И МЕТОДИКИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

სტუდენტთა შრომების
გროვების კრებული
СБОРНИК ТРУДОВ
МОЛОДЫХ УЧЕНЫХ

თბილისი 1988 წელი

- წინადადების ღირებულების მოდელირება მოიცავს სამი ძირითად ასპექტს:
1. სინტაქსური (სტრუქტურული) მოდელირება;
  2. სემანტიკური მოდელირება;
  3. პრაგმატიკური მოდელირება. ანდაზათა ღრმა ღირებულების კვლევისათვის საჭიროა გამოყენებულ წინადადების მოდელირების ყველა ეს ასპექტი.

როგორც ვაკვი აღნიშნავს: "წინადადების სტრუქტურულ-სემანტიკური მოდელირების მიზნის პირიდან უფრო მნიშვნელოვანია და ვადენტიზმის პარა-ღიღურა" /1, 70/.

როგორც გვითხრობს იყო აღნიშნული, მოდელირების მეთოდ ასპექტს წარმოადგენს სემანტიკური მოდელირება. წინადადების ძირითად სემანტიკურ ტიპებს წარმოადგენენ: (აუ დავუყრდნობით ვაკვის კლასიფიკაციას - ქ.გ.):

1. ეგზისტენციური წინადადებები;
2. მკაცრი ფორმული წინადადებები;
3. წინადადებები, რომლებიც გამოხატავენ უსუბიექტო პირობებს;
4. სტატუსური წინადადებები;
5. რელაციური წინადადებები;
6. დიკაური წინადადებები;
7. აქციური წინადადებები.

ამგვარად, როგორც გვითხრობს აქტიურიდან ჩანს, თითოეული წინადადებაში ხორციელდება სემანტიკური მოდელის ერთ-ერთი ტიპი.

წინადადების შესახებ მნიშვნელოვან ასპექტს წარმოადგენს პრაგმატიკა ასპექტი. ვაკვი მებრძოვანობად განსამიჯნავს პრაგმატიკას: "პრაგმატიკა მიხსნის აგვისსხას, აუ რა პირობებში და რა მიზნით დასარაკობს ადამიანი მოცემულ შემთხვევაში" /2, 11/.

გ.გ. პირველივე წერს, რომ პრაგმატიკური სინტაქსი ახორციელებს "წინადადების შესახებ უსუბიექტო მიდგომას, რომლის დროსაც ღირებულებს პირველი რიგში აინტერესებს წინადადების კომპლექსური-ფუნქციური დანიშნულება და მისი გამოყენება მოცემულობის პირობებში" /3, 268/.

გ.გ. პირველივე გამოყოფს წინადადების შემდეგ პრაგმატიკულ ტიპებს:

1. კომპლექსივი, რომლის მიზანია მოიხატოს მტკიცება;
2. პირიპიტივი და მერსიტივი. წინადადება-დაპირება და წინადადება-მუქარა;
3. პირფორმატივი;
4. დირექტივი. აღიარების წაქეზება მოქმედებისათვის;
5. კვენსიტივი. კომპლექსივი წინადადება.

ვიზიტივი რევენი მიზანია ანდაზათა ღირებულების კვლევა, მუქარა-რიგია, რომ ანადილის პირობებში ამისათვის უნდა იყოს სწორედ ამ უსუბიექტო-ღიღურა ღირებულების მოდელირება.

იმიტომ, რომ გვითხრობს ვაკვი ვაკვი ვაკვი, მოვიყვანოთ რამდენიმე მაგალითი. მოვარდინოთ ანდაზათა სინტაქსურ-სემანტიკური მოდელირება, სწორედ მაგალითად იგი ასევე სახელს მიიღებს: საწყისი წინადადების ღირებულების დასაბამება, რომელიც ანდაზათა უნდას საფუძვლად:

- ა. წინადადების ტიპი სინტაქსური ანდაზათაში;
- (საწყისი სინტაქსური მოდელი);
- ბ. სემანტიკური ტიპი (საწყისი სემანტიკური მოდელი);
- გ. პრაგმატიკური ტიპი (საწყისი-პრაგმატიკური მოდელი).

განვიხილოთ რამდენიმე მაგალითი:

I. Ne réveillez pas le chien qui dort
(არ ვააღვიძოთ მძინარე ძაღლი)

ეს რეული წინადადებაა (განსამიჯნობით)
მთავარი წინადადება - Ne réveillez pas le chien

ა. V imp.n. + S (non-expr) + Od

ბ. აქციური წინადადება;

გ. დირექტივი.

დაქეზებისარებული წინადადება qui dort

ა. P_r + V

ბ. სტატუსური წინადადება;

გ. კონსტატივი-მტკიცებითი წინადადება.

მაგალითი მოდელირების ხსენებული სამი ასპექტი წარმოადგენს ანდაზათა, არა როგორც სემანტიკური ტიპის ფრაგმენტული ერთეული, არამედ მხოლოდ როგორც წინადადებას. მაგალითი როგორც უკვე ითქვა, ანდაზათა არის ქმრის მის მიერ შესრულებული მორადრომინაციური ფუნქცია, იღებენ რა მხედველობაში ანდაზათა მისი ფუნქციონირების სწორედ ამ დროს. მანამდე რომელი სემანტიკური პარამეტრების გამოყოფენ ანდაზათა შემდეგ სამი ასპექტს; 1. ანდაზათა ტიპი; 2. ანდაზათა შემოკლებული; 3. ანტიკონტრადიქციური ფორმული. რევენი შემოქმედია ვაკვი, რომ ანდაზათა სქემა, რომელიც სემანტიკური მხედველობა დადგენილი, ყოველთვის შეიძლება მიღებულ იქნეს რომელიმე საწყისი სინტაქსურ-სემანტიკური პრაგმატიკური მოდელის გარდაქმნის საფუძვლად.

რევენი მაგალითი Ne réveillez pas le chien qui dort
ანტიკონტრადიქციური ფორმული - არ შეიძლება იმის დაკვირება, რამდენად შეიძლება მისი მოგაყენება.

ანდაზათა შემოკლებული = ანტიკონტრადიქციური ფორმული " მოცემულია"
შემოკლებული

საჭიროა ყოველთვის სინტაქსური

ანდაზათა ტიპი - le chien

2. Il ne faut pas mettre tous ses oeufs dans le même panier

panier

(არ შეიძლება ყველა კვერცხის ერთ კალთაში მოთავსება):
ეს მარტივი წინადადებაა.

ა. V imp. n. + V inf + Od + C circ.

ბ. აქტიური წინადადება (ვაიმბატავს მოქმედებას)

გ. დირექტივი.

არქიტექტურული ფორმულა - არ შეიძლება ყველაფრის ერთ ღაფაში დაყენება

ანდაზური შეტყობინება - ნუ ჩაიგდებთ თავს საფრთხეში.

ანდაზური ნატიბი - les oeufs, le panier.

ანდაზათა დინამიკური კვლევა უნდა წიშნავდეს, როგორც მთლიან-

წარმომადგენელ ანუ საკუთრივ ფუნქციური განმარტებების განსაზღვრას, ასევე იმ პირველად-წარმომადგენელ ანუ საკუთრივ ენობრივი საფუძვლის განსაზღვრასაც, რომლის გარდაქმნა-ვადასაზრება იძლევა ანდაზას, როგორც ფრაზეოლოგიურ ერთეულს.

К.Н.Джаш

ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ ПАРЕМИОЛОГИЯ: ПРОБЛЕМА ПРЕДМЕТА И МЕТОДА

Р е з ю м е

В статье исследованы основы лингвистического анализа пословиц как фразеологических единиц. Предложен синтез семиотической и лингвистической точек зрения для исследования пословиц как единиц вторичной номинации.

ЛИТЕРАТУРА

1. В.Г.Гак. Теоретическая грамматика современного французского языка, синтаксис, М., 1981.
2. В.Г.Гак. Прагматика, узус и грамматика речи. Жрн. "Иностранные языки в школе", № 5, М., 1982.
3. И.Н.Иванова, В.В.Бурлакова, Г.Г.Почепцов. Теоретическая грамматика современного английского языка. М., 1981.
4. А.Г.Назарян. Фразеология современного французского языка. М., 1976.

5. Словарь иностранных слов /на грузинском языке/ под ред. Чабашвили, Тбилиси, 1964.

6. В.Н.Телия. Историчная номинация. - В кн.: Языковая номинация, М., 1977.

7. В.Н.Телия. Фразеология. - В кн.: Общее языкознание, М., 1972.

შპილისის ი. ჭავჭავაძის საბ. უცხო ენათა
სახელმწიფო აკადემიის ტექსტის მეორე სამ-
ფონის კამერა

რედაქციის მიმართ
11.12.1987

УДК 803.0-5

ე. ლელაშვილი

ნათესავთა შორის არსებობს ადრინდელი
სახელის ვადრინი დასახელებების
დასაბუთებელი გამოკვლევა უნდა

ვადრინების მეორე წარმომადგენელი ერთ-ერთ მნიშვნელოვან და არაქვე-
დასაშვად ვადრინად მთლიანად, რომელიც განიხილავს ენობრივ კატეგორი-
აზრის სემანტიკის საფუძვლებზე შეიქმნის სინტაქსური უწყვეტი სხვა ენო-
ლოგიური, აღნიშნული ტერმინი "ვადრინობა" /3,9/. აქედან ვამარტებინარე,
თუ ვადრინობა მნიშვნელოვანად დამოკიდებული, იგი უნდა
ახასიათებდეს არა მარტო მნიშვნელობას, არამედ ყველა ავტონომიური ნიშნულ-
ების ნაწილს, მათ შორის არსებობს სახელსაც.

არსებობს სახელის ვადრინობის კვლევაში დიდი წვლილი შეიტანა მ. ში-
პანია /3,522/. იგი გამოკვლევს დრინობის ანტიკური არსებობის სახე-
ლების თრ კვლევს:

1. არსებობს სახელები, რომელთა გრანსტორმაცია მნიშვნელოვანად დამო-
კიდებულია სახელის მნიშვნელობის მსგავსად პირობებს აღნიშნავენ;
  2. არსებობს სახელები, რომელთა გრანსტორმაცია მნიშვნელოვანად დამო-
კიდებულია მ. შიპანი ? დრინობის განმარტებას.
- არსებობს სახელის ვადრინობის შეფასებ პირველ მნიშვნელოვან ნაწი-
ლობა წარმომადგენელი კ. მინიშნულებებისა და კ. მინიშნულების "დრინობის ენის არ-
სებობის სახელის ვადრინობისა და დინამიკის რეკონსტრუქციის". ავტორი
არსებობს სახელის თრ კვლევს - კონსტრუქციის და ანტიკური სახელის
კვლევის, მიმართულია ვადრინობის კვლევაში, და ანტიკური წარმომადგენელი